

อภิปรายผลการวิจัย

ในบทนี้เป็น การนำผลการวิเคราะห์ข้อมูลในบทที่ 3 มาอภิปรายถึงทัศนคติต่อการอบรมเลี้ยงดูบุตรแต่ละด้านของกลุ่มตัวอย่าง และเปรียบเทียบความแตกต่างตามตัวแปรอิสระ 5 ตัวแปร คือ รายได้ การศึกษา อาชีพ อายุ และสภาพการตั้งครรรภ์

ตอนที่ 1 ทัศนคติต่อการอบรมเลี้ยงดูบุตรแต่ละด้านของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามตารางที่ 7 เมื่อพิจารณาถึงระดับความถูกต้องกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด มีทัศนคติต่อการอบรมเลี้ยงดูบุตร แบบเข้มงวดกวดขันและแบบปฏิเสธ-ไม่เป็นมิตร ในทางลบ โดยเห็นว่า การอบรมเลี้ยงดูบุตรทั้ง 2 แบบนี้ ผิดและไม่ควร มีทัศนคติต่อการอบรมเลี้ยงดูบุตรแบบประชาธิปไตยในทางบวก โดยเห็นว่า การอบรมเลี้ยงดูบุตรแบบนี้ ถูกและควรอย่างมาก

ผลการวิจัยดังกล่าวชี้ให้เห็นว่า หญิงตั้งครรภ์ที่มาฝากครรภ์ ณ โรงพยาบาลมหาราชนครเชียงใหม่ มีทัศนคติต่อการอบรมเลี้ยงดูบุตรแบบประชาธิปไตย กล่าวคือ หญิงตั้งครรภ์ได้มองเห็นว่า การอบรมเลี้ยงดูบุตรแบบเข้มงวดกวดขัน และแบบปฏิเสธ-ไม่เป็นมิตร เป็นการอบรมเลี้ยงดูที่ผิดและไม่ควร การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย เป็นการอบรมเลี้ยงดูที่ถูกและควรอย่างมาคนั้น นับเป็นแนวโน้มที่ดี เพราะการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน และแบบปฏิเสธ-ไม่เป็นมิตร เป็นลักษณะการอบรมเลี้ยงดูที่ไม่ส่งเสริมพัฒนาการเด็ก ไม่เอื้อให้เด็กรู้จักปรับตัวเข้ากับสังคม (Rogers 1972:117) การศึกษาของ สมาน กำเนิด (2520 35) ก็แสดงให้เห็นว่า เด็กที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยปรับตัวได้ดีกว่าเด็กที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน

ตอนที่ 2 ทัศนคติต่อการอบรมเลี้ยงดูบุตรของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามตัวแปรอิสระ

รายได้

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลในบทที่ 3 (ตารางที่ 8) สามารถสรุปได้ว่า หญิงตั้งครรภ์ที่ครอบครัวมีรายได้แตกต่างกัน มีทัศนคติต่อการอบรมเลี้ยงดูบุตรแต่ละด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ($P < .001$) นับว่าสอดคล้องกับสมมติฐานของการวิจัยข้อที่ 1 โดยที่หญิงตั้งครรภ์ที่ครอบครัวมีรายได้ระดับต่ำ มีทัศนคติต่อการอบรมเลี้ยงดูบุตรแบบเข้มงวดกวดขัน และแบบปฏิเสธ-ไม่เป็นมิตร ในทางลบ น้อยกว่าหญิงตั้งครรภ์ที่ครอบครัวมีรายได้ระดับกลางและระดับสูง หญิงตั้งครรภ์ที่ครอบครัวมีรายได้ระดับกลางและระดับสูง มีทัศนคติต่อการอบรมเลี้ยงดูบุตรในแต่ละด้าน ทั้ง 3 ด้าน

ไม่แตกต่างกัน แต่ทั้งสองกลุ่มมีทัศนคติต่อการอบรมเลี้ยงดูบุตรแบบประชาธิปไตยไปในทางบวกมากกว่าหญิงตั้งครรภ์ที่ครอบครัวมีรายได้ระดับต่ำ

จากผลการวิจัยข้างต้น แสดงให้เห็นว่าหญิงตั้งครรภ์ที่ครอบครัวมีรายได้ระดับต่ำมีทัศนคติต่อการอบรมเลี้ยงดูบุตรในแต่ละด้านทั้ง 3 ด้าน แตกต่างจากหญิงตั้งครรภ์ที่ครอบครัวมีรายได้ระดับกลางและระดับสูง ทั้งนี้อธิบายได้ว่า รายได้เป็นส่วนที่บ่งบอกถึงระดับการดำเนินชีวิต ดังนั้น การที่หญิงตั้งครรภ์ที่ครอบครัวมีรายได้ระดับต่ำ มีทัศนคติต่อการอบรมเลี้ยงดูบุตรแตกต่างจากหญิงตั้งครรภ์ที่ครอบครัวมีรายได้ระดับกลางและระดับสูง อาจเป็นเพราะภาวะเศรษฐกิจที่บีบรัดตัวต้องทำงานหาเลี้ยงชีพ ไม่มีเวลาสนใจสิ่งต่างๆ เช่น ความรู้เกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเด็ก (จรรยา สุวรรณทัต 2524:11) จึงยังมีแนวความคิดเดิมอยู่บ้าง พัฒนาแนวความคิดได้ช้ากว่าหญิงตั้งครรภ์ที่ครอบครัวมีรายได้ระดับกลางและระดับสูง ซึ่งทั้งสองกลุ่มนี้มีโอกาสได้พบปะติดต่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับบุคคลภายนอก ทำให้ได้รับความรู้ใหม่ๆ ดังนั้นแนวความคิดจึงพัฒนาได้เร็วกว่าและเปลี่ยนไปจากเดิมในทางที่ถูกต้องมากยิ่งขึ้น

การศึกษา

จากผลการวิจัย (ตารางที่ 9) สรุปได้ว่า หญิงตั้งครรภ์ที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกันมีทัศนคติต่อการอบรมเลี้ยงดูบุตรแต่ละด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ($P < .001$) นับว่าสอดคล้องกับสมมติฐานของการวิจัยข้อที่ 2 โดยที่หญิงตั้งครรภ์ที่มีระดับการศึกษา อ่านออกเขียนได้-ป.6 และ ม.1-3 มีทัศนคติต่อการอบรมเลี้ยงดูบุตรแบบเข้มงวดกวดขัน และแบบปฏิเสธ-ไม่เป็นมิตร ไปในทางลบน้อยกว่า หญิงตั้งครรภ์ที่มีระดับการศึกษา ม.4-6, ปวช.-อนุปริญญา และปริญญาตรีขึ้นไป หญิงตั้งครรภ์ที่มีระดับการศึกษาปริญญาตรีขึ้นไป มีทัศนคติต่อการอบรมเลี้ยงดูบุตรแบบประชาธิปไตย ไปในทางบวกมากกว่าหญิงตั้งครรภ์ที่มีระดับการศึกษา อ่านออกเขียนได้-ป.6 และ ม.1-3 หญิงตั้งครรภ์ที่มีระดับการศึกษา ม.4-6, ปวช.-อนุปริญญา และปริญญาตรีขึ้นไป มีทัศนคติต่อการอบรมเลี้ยงดูบุตรในแต่ละด้าน ทั้ง 3 ด้าน ไม่แตกต่างกัน

จากผลการวิจัยข้างต้น ทำให้จัดกลุ่มหญิงตั้งครรภ์ตามระดับการศึกษาได้อย่างคร่าวๆ คือ หญิงตั้งครรภ์ที่มีระดับการศึกษา อ่านออกเขียนได้-ป.6 และ ม.1-3 เป็นกลุ่มหนึ่ง ระดับการศึกษา ม.4-6 ปวช.-อนุปริญญา และปริญญาตรีขึ้นไป เป็นอีกกลุ่มหนึ่ง การจัดกลุ่มดังกล่าวนี้ มิได้หมายความว่า จะแยกออกจากกันโดยเด็ดขาด แต่มีความคาบเกี่ยวกันอยู่เล็กน้อย การพบความแตก

ต่างของทัศนคติต่อการอบรมเลี้ยงดูบุตรในลักษณะนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ กฤษยา กฤษฎาวุฒิ (2514) ที่พบว่าพ่อแม่ที่มีการศึกษาระดับต่ำ จะมีความเข้มงวดและลงโทษเด็กมากกว่าพ่อแม่ที่มีการศึกษาระดับสูง ซึ่งในเรื่องการศึกษามีผลทำให้เกิดความแตกต่างของทัศนคติต่อการอบรมเลี้ยงดูบุตรนี้ อธิบายได้ว่า การได้รับการศึกษาที่มากกว่าในสถาบันการศึกษา ย่อมเป็นโอกาสให้บุคคลได้เรียนรู้ บรรทัดฐาน ระเบียบต่างๆ ของสังคม ให้รู้จักความแตกต่างของสิ่งที่ถูกกับสิ่งที่ผิด (สัญญา สัญญาวิวัฒน์ 2523:164) การที่ได้รับการศึกษาสูงนั้น ย่อมเกี่ยวข้องโดยตรงกับเรื่องของการศึกษาหาความรู้และการมุ่งพัฒนาความสามารถของตน (ประสาร มาลากุล ณ อยุธยา 2523:68) และนอกจากนี้ระดับการศึกษายังมีความสัมพันธ์กับสติปัญญา ผู้ที่มีการศึกษาต่ำ มักจะใช้กระบวนการทางปัญญา ในการคิด การประเมิน ไตร่ตรอง และการใช้เหตุผล ได้ไม่ดีเท่าผู้ที่มีการศึกษาสูง ดังนั้นหญิงตั้งครรภ์ในระดับการศึกษา อ่านออกเขียนได้-ป.6 และ ม.1-3 ไม่มีโอกาสได้ศึกษาในสถาบันการศึกษานานเท่าที่ควร ได้เรียนรู้สิ่งต่างๆ น้อย ซึ่งมีผลต่อการใช้กระบวนการทางปัญญา ในการคิด ทำความเข้าใจ และการใช้เหตุผล จะกระทำไม่ได้ดีเท่าผู้ที่มีการศึกษาสูง การใช้กระบวนการทางปัญญาได้น้อยนี้มีความสัมพันธ์กับการเรียนรู้ ที่จะเชื่อมโยงความสัมพันธ์ของสิ่งต่างๆ เข้าด้วยกัน การวัดทัศนคติต่อการอบรมเลี้ยงดูบุตรในแนวทางทฤษฎีของ พิชโยน และโอเซนนี่ มีพื้นฐานมาจากทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผล ซึ่งผู้ตอบจะตัดสินใจเลือกตอบในลักษณะใดนั้น จะต้องใช้กระบวนการทางปัญญา ในการคิด ตรึกตรอง จนเกิดการเรียนรู้ความสัมพันธ์ระหว่างการกระทำและผลกรรมที่จะตามมาจากการกระทำนั้น ทำให้สามารถประเมินได้ว่าการกระทำนั้นๆ จะนำไปสู่ผลกระทบอะไรบ้าง (Bandura 1977:25) ดังนั้นการวิจัยครั้งนี้ จึงพบว่าหญิงตั้งครรภ์ที่อ่านออกเขียนได้-ป.6 และ ม.1-3 มีทัศนคติต่อการอบรมเลี้ยงดูบุตรแบบเข้มงวดกวดขัน และแบบปฏิเสธ-ไม่เป็นมิตร ไปในทางลบน้อยกว่าหญิงตั้งครรภ์ที่มีระดับการศึกษา ม.4-6, ปวช.-อนุปริญญา และปริญญาตรีขึ้นไป หญิงตั้งครรภ์ที่มีระดับการศึกษาปริญญาตรีขึ้นไป มีทัศนคติต่อการอบรมเลี้ยงดูบุตรแบบประชาธิปไตยไปในทางบวก มากกว่าหญิงตั้งครรภ์ที่มีระดับการศึกษา อ่านออกเขียนได้-ป.6 และ ม.1-3

อาชีพ

จากผลการวิจัย (ตารางที่ 10) สรุปได้ว่า หญิงตั้งครรภ์ที่มีอาชีพแตกต่างกัน มีทัศนคติต่อการอบรมเลี้ยงดูบุตรแต่ละด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ($P < .001$ และ $P < .01$) นับว่าสอดคล้องกับสมมติฐานของการวิจัยข้อที่ 3 โดยที่หญิงตั้งครรภ์ที่มีอาชีพ แม่บ้านและผู้ใช้แรงงาน มีทัศนคติต่อการอบรมเลี้ยงดูบุตรแบบเข้มงวดกวดขัน และแบบปฏิเสธ-ไม่เป็นมิตร ไปในทางลบน้อยกว่าหญิงตั้งครรภ์ที่มีอาชีพรับราชการหรือพนักงานรัฐวิสาหกิจ และลูกจ้างเอกชน ส่วนหญิงตั้งครรภ์ที่มีอาชีพรับราชการหรือพนักงานรัฐวิสาหกิจ มีทัศนคติต่อการอบรมเลี้ยงดูบุตรแบบประชาธิปไตย โดยไปในทางบวกมากกว่าหญิงตั้งครรภ์ที่มีอาชีพ ผู้ใช้แรงงาน หญิงตั้งครรภ์ที่มีอาชีพ แม่บ้านกับผู้ใช้แรงงาน มีทัศนคติต่อการอบรมเลี้ยงดูบุตรในแต่ละด้าน ทั้ง 3 ด้าน ไม่แตกต่างกัน เช่นเดียวกับหญิงตั้งครรภ์ที่มีอาชีพ รับราชการหรือพนักงานรัฐวิสาหกิจกับลูกจ้างเอกชน

จากผลการวิจัยข้างต้น ทำให้จัดกลุ่มหญิงตั้งครรภ์ตามลักษณะอาชีพได้อย่างคร่าวๆ คือ อาชีพ รับราชการหรือพนักงานรัฐวิสาหกิจและลูกจ้างเอกชน กลุ่มหนึ่ง อาชีพ แม่บ้านและผู้ใช้แรงงาน กลุ่มหนึ่ง กลุ่มสุดท้ายคือ เจ้าของกิจการ ความแตกต่างของทัศนคติต่อการอบรมเลี้ยงดูบุตรนี้ สามารถอธิบายได้ว่า ลักษณะอาชีพแต่ละอย่างมีความแตกต่างกัน ทั้งรูปแบบและลักษณะตลอดจนสิ่งแวดล้อมของการประกอบอาชีพดังนี้

1. อาชีพแม่บ้าน ในการวิจัยนี้หมายถึง หญิงตั้งครรภ์ที่มีได้ประกอบอาชีพหารายได้ดูแลรับผิดชอบเฉพาะงานบ้านเท่านั้น ซึ่งอาจจะมีทั้งบุคคลที่มีการศึกษาและไม่มีการศึกษา แต่การดำเนินชีวิตประจำวันอยู่ในวงแคบ ไม่ค่อยได้สัมผัสกับประสบการณ์ใหม่ๆ
2. อาชีพรับราชการหรือพนักงานรัฐวิสาหกิจ บุคคลในอาชีพนี้ส่วนใหญ่จะได้รับการศึกษาม่าบ้างพอสมควร และสภาพการทำงานไม่รัดตัว มีเวลาว่างสม่ำเสมอ
3. อาชีพลูกจ้างเอกชน บุคคลในอาชีพนี้ก็คล้ายกับการรับราชการ คือได้รับการศึกษาม่าบ้างพอสมควร แต่สภาพการทำงานรัดตัวกว่ารับราชการ ทว่าก็ยังมีความว่างบ้างพอสมควร
4. อาชีพเจ้าของกิจการ บุคคลในอาชีพนี้อาจจะได้รับการศึกษาหรือไม่ได้รับการศึกษาก็ได้ เป็นอาชีพอิสระที่ต้องต่อสู้แข่งขัน ไม่ค่อยมีเวลา และส่วนมากฐานะทางเศรษฐกิจระดับกลางขึ้นไป

5 อาชีพผู้ใช้แรงงาน ในการวิจัยนี้หมายถึง เกษตรกรและกรรมกรมีลักษณะการทำงาน โดยอาศัยแรงงานทางกาย เป็นส่วนใหญ่ บุคคลในอาชีพนี้ส่วนใหญ่ฐานะยากจนและการศึกษาค่ำ ต้องทำงานหาเงินเลี้ยงตัวไปวันหนึ่งๆ

จากลักษณะอาชีพที่แตกต่างกันนั้น ย่อมทำให้บุคคลอยู่ในสภาพแวดล้อมที่แตกต่างกัน ที่จะหล่อหลอมให้บุคคลมี ความคิด ความเชื่อ และทัศนคติแตกต่างกันออกไป ซึ่งอาชีพก็เป็นองค์ ประกอบอันหนึ่งของฐานะทาง เศรษฐกิจและสังคม ได้มีการศึกษาให้เห็นว่า ความแตกต่างของ ฐานะทาง เศรษฐกิจและสังคมที่แตกต่างกัน มีผลทำให้การอบรมเลี้ยงดูแตกต่างกันออกไป เช่น งานวิจัยของ ชูจิตต์ พิทักษ์ผล (2505) และศรีสวัสดิ์ ชลวิสุทธิ ที่ชี้ให้เห็นว่า มารดาในครอบครัวที่มีฐานะทาง เศรษฐกิจและสังคมระดับต่ำ ชอบลงโทษลูกโดยการตีและไม่มีควมสม่ำเสมอในการลงโทษ ส่วนมารดาในครอบครัวที่มีฐานะทาง เศรษฐกิจและสังคมระดับกลาง ใช้เหตุผลในการอบรมให้เด็กรู้จักถูกผิด และไม่นิยมลงโทษด้วยการตี เป็นต้น การวิจัยที่ยกมานี้ ชี้ให้เห็น ความแตกต่างอันเนื่องมาจากฐานะทาง เศรษฐกิจและสังคม จึงพอจะอธิบายให้เห็นถึงความแตกต่างของอาชีพที่ทำให้หญิงตั้งครรภ์มีทัศนคติต่อการอบรมเลี้ยงดูบุตรแตกต่างกันคือ

อาชีพรับราชการหรือพนักงานรัฐวิสาหกิจและลูกจ้างเอกชน เป็นอาชีพที่มีความคล้อยคลึงกันของลักษณะการทำงาน หญิงตั้งครรภ์ที่อยู่ในอาชีพเหล่านี้มีโอกาสที่จะแสวงหาความรู้เกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูบุตร เนื่องจากมีเวลาเหลือจากการทำงานพอที่จะมาเอาใจใส่แสวงหาความรู้เพื่อส่งเสริมพัฒนาการบุตร ขณะเดียวกันก็เป็นกลุ่มอาชีพที่ผู้ประกอบอาชีพต้องได้รับการศึกษาบ้างพอสมควร ดังนั้นจึงมีความสามารถในการคิด ไตร่ตรอง ประเมิน และจำแนกสิ่งต่างๆ ได้ดี คือสามารถใช้กระบวนการทางปัญญาในการตัดสินใจ ถูก-ผิด ได้เหมาะสม จึงทำให้หญิงตั้งครรภ์เหล่านี้มีทัศนคติต่อการอบรมเลี้ยงดูบุตรแบบประชาธิปไตยไปในทางบวกมากกว่ากลุ่มอาชีพอื่น และมีทัศนคติต่อการอบรมเลี้ยงดูบุตรแบบเข้มงวดกวดขัน และแบบปฏิเสธ-ไม่เป็นมิตร ไปในทางลบมากกว่ากลุ่มอาชีพอื่น

กลุ่มอาชีพแม่บ้านและผู้ใช้แรงงาน ผู้ใช้แรงงานโดยทั่วไป ไปมักจะมีระดับการศึกษาและรายได้ต่ำ (กองแก้ว สุวรรณระกร 2516:118-119, สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการ เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ 2523:7) ทำให้ต้องใช้เวลาและทุ่มเทกำลังกายทั้งหมดไปเพื่อการดำรงชีพ ไม่มีโอกาสที่จะสนใจ พิจารณาไตร่ตรองถึงความ ถูก-ผิด ในวิธีการอบรมเลี้ยงดู นอกจากนี้การศึกษาที่ได้รับก็ไม่เพียงพอที่จะทำให้สามารถใช้กระบวนการทางปัญญาเพื่อเรียนรู้สิ่ง

ต่างๆ รอบตัวได้อย่างดี สำหรับกลุ่มอาชีพแม่บ้านนั้น ขาดโอกาสที่จะได้รับประสบการณ์ภายนอกที่เกิดจากการทำงาน ทั้งทางตรงทางอ้อมมาใช้ในการส่งเสริมพัฒนาการเด็ก การคิดและตัดสินใจ อยู่ในวงแคบ จากการศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างที่นำมาศึกษานี้ หญิงตั้งครรภ์กลุ่มอาชีพแม่บ้านนี้เกือบทั้งหมดได้รับการศึกษาในระดับประถมศึกษาเท่านั้น จากเหตุผลที่กล่าวมานี้จึงทำให้ หญิงตั้งครรภ์กลุ่มนี้มีทัศนคติต่อการอบรมเลี้ยงดูบุตรแบบเข้มงวดกวดขัน และแบบปฏิเสธ-ไม่เป็นที่มิตร ไปในทางลบน้อยกว่าอาชีพอื่น และมีทัศนคติต่อการอบรมเลี้ยงดูบุตรแบบประชาธิปไตยไปในทางบวกน้อยกว่าด้วย

กลุ่มเจ้าของกิจการนี้ มีความกำกวมกันระหว่างกลุ่มอาชีพแม่บ้านและผู้ใช้แรงงาน กับกลุ่มอาชีพรับราชการหรือพนักงานรัฐวิสาหกิจ ทั้งนี้เนื่องจาก เป็นอาชีพที่ผู้ประกอบอาชีพต้องต่อสู้แข่งขันตลอดเวลา ไม่มีเวลาจะสนใจเอาใจใส่ต่อความ ถูก-ผิด ของการอบรมเลี้ยงดูบุตรหรือแสวงหาความรู้ใหม่ๆ แต่เนื่องจากกลุ่มอาชีพนี้ยังมีโอกาสได้รับการศึกษาย่าง การคิดพิจารณาตรึกตรอง ตัดสินใจความ ถูก-ผิด จึงกระทำได้เหมาะสมพอควร เนื่องจากลักษณะของอาชีพเป็นดังที่กล่าวมา จึงทำให้หญิงตั้งครรภ์กลุ่มอาชีพนี้ มีทัศนคติต่อการอบรมเลี้ยงดูบุตรกำกวมกันระหว่างสองกลุ่มแรกนี้ กล่าวมาแล้ว

โดยสรุป ตัวแปรอาชีพของหญิงตั้งครรภ์มีผลต่อทัศนคติต่อการอบรมเลี้ยงดูบุตร อันเนื่องมาจากความแตกต่างของลักษณะและสิ่งแวดล้อมของอาชีพนั้นๆ ซึ่งจะหล่อหลอมให้มีทัศนคติต่อการอบรมเลี้ยงดูบุตรแตกต่างกันไป

อายุ

จากผลการวิจัย (ตารางที่ 11) สรุปได้ว่า หญิงตั้งครรภ์ที่มีอายุแตกต่างกัน มีทัศนคติต่อการอบรมเลี้ยงดูบุตรแต่ละด้านไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ($P > .05$) นับว่าไม่สอดคล้องกับสมมติฐานของการวิจัยข้อที่ 4 สาเหตุที่ไม่พบความแตกต่างกันอาจ เป็นเพราะการวิจัยครั้งนี้ กลุ่มตัวอย่าง เป็นหญิงตั้งครรภ์ที่มีอายุอยู่ในวัยเจริญพันธุ์ ได้แก่ 18-38 ปี ซึ่งเชื่อว่าเป็นวัยที่มีความพร้อม มีวุฒิภาวะและการเจริญเติบโตเต็มที่ เหมาะสมที่จะมีบุตรได้ (อรรถัย ชื่นมบุญย์ และคณะ 2524:64) แต่เมื่อพิจารณาระดับอายุของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด พบว่าส่วนใหญ่ประมาณ 80% มีอายุระหว่าง 20-33 ปี ซึ่งทำให้ช่วงอายุแคบเข้ามาอีก และช่วงอายุระหว่าง 20-33 ปีนี้ ถือว่าเป็นกลุ่มที่อยู่ในวัยผู้ใหญ่เพียงวัยเดียว ย่อมมีความคล้ายคลึงกันทั้งวุฒิภาวะทางปัญญา และประสบการณ์

การเรียนรู้ที่ได้รับมา (Erikson อ้างจาก Maier 1969:69) ในวัยที่มีความพร้อมเช่นนี้ หญิงตั้งครรภ์จึงสามารถเตรียมตัวต่อการเป็นมารดา ที่จะให้การอบรมเลี้ยงดูบุตรได้ดี (Mercer 1981:73-74; มณีรัตน์ ภาควิชา 2526:80) ดังนั้นในการศึกษาทัศนคติต่อการอบรมเลี้ยงดูบุตรในกลุ่มตัวอย่างนี้จึงไม่พบความแตกต่างระหว่างระดับอายุ

สภาพการตั้งครรภ์

จากผลการวิจัย (ตารางที่ 12) สรุปได้ว่า หญิงตั้งครรภ์ที่มีสภาพการตั้งครรภ์แตกต่างกัน มีทัศนคติต่อการอบรมเลี้ยงดูบุตรแต่ละด้าน ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ($P > .05$) นับว่าไม่สอดคล้องกับสมมติฐานของการวิจัยข้อที่ 5

การไม่พบความแตกต่างนี้ อาจจะเนื่องจากสภาพสังคมไทยปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงไป ไม่นิยมการมีบุตรมาก การลุ่มตัวอย่างเพื่อการวิจัยครั้งนี้ จึงไม่พบหญิงตั้งครรภ์ ครรภ์ที่ 4 ขึ้นไป ทำให้ได้กลุ่มตัวอย่างเพียง 2 ระดับ คือ หญิงตั้งครรภ์แรก กับครรภ์ที่ 2-3 (ครรภ์หลัง) ซึ่งจากการศึกษาของ บอสซาร์ดและบอลล์ (Bossard & Boll, 1960:311) ที่พบในครอบครัวที่มีบุตรน้อย พ่อแม่มีโอกาสให้ความอบอุ่นและตอบสนองความต้องการของบุตรได้ดี แต่ถ้าครอบครัวที่มีบุตรตั้งแต่ 6 คนขึ้นไป พ่อแม่จะมีทัศนคติและพฤติกรรมเปลี่ยนไป โดยใช้เวลาและความอบอุ่นน้อยลง จากกลุ่มตัวอย่างนี้ จึงถือว่ามีบุตรจำนวนน้อย อีกประการหนึ่ง อาจเนื่องจากในระยะตั้งครรภ์ หญิงตั้งครรภ์จะมีการเตรียมตัว ทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจ (Rubin & Spalding 1977: 494-495) เมื่อเด็กตื่น หญิงตั้งครรภ์จะรู้สึกว่าทารกก็เป็นส่วนหนึ่งที่แยกจากตน ทำให้เกิดจินตนาการ และความคาดหวังเกี่ยวกับตัวทารก ทั้งรูปร่างหน้าตา เพศหญิง เพศชาย และจะมีการเตรียมตัวให้พร้อมเพื่อการดูแลและอบรมเลี้ยงดูเด็ก ถึงแม้ว่าการตั้งครรภ์ครั้งนี้จะเป็นครรภ์ที่ 2-3 แต่หญิงตั้งครรภ์อาจต้องการมีบุตรทั้งสองเพศ เช่น บุตรคนแรกเพศชาย การตั้งครรภ์ครั้งนี้อาจมีความคาดหวังว่าคนจะได้บุตรเพศหญิงตามต้องการก็ได้ จึงทำให้มีความตื่นเต้นและมีการเตรียมตัวที่ดีต่อการมีบุตรครั้งนี้ (Tanner 1969:291) การวิจัยครั้งนี้ จึงไม่พบความแตกต่างของทัศนคติต่อการอบรมเลี้ยงดูบุตร ตามสภาพการตั้งครรภ์

ท้ายสุดของผลการวิจัย สรุปจากตารางที่ 8-12 ได้ว่า หญิงตั้งครรภ์ทุกกลุ่มในแต่ละระดับของตัวแปรอิสระทั้ง 5 ตัว มีทัศนคติต่อการอบรมเลี้ยงดูบุตรแบบประชาธิปไตย เป็นบวกมากกว่าทัศนคติต่อการอบรมเลี้ยงดูบุตรแบบเข้มงวดกวดขัน และแบบปฏิเสธ-ไม่เป็นมิตร และมีทัศนคติต่อการอบรมเลี้ยงดูบุตร 2 แบบหลังนี้ ไม่แตกต่างกัน อธิบายได้ว่า ผลการวิจัยนี้กลุ่มตัวอย่างทั้งหมด

มีความสอดคล้องกันในทิศทางของทัศนคติต่อการอบรมเลี้ยงดูบุตร เมื่อจำแนกตามรายได้ ระดับสูง ระดับกลาง หรือระดับต่ำ ฯลฯ ในแต่ละกลุ่มย่อยๆ นี้ ก็ยังมีทัศนคติต่อการอบรมเลี้ยงดูบุตรแบบ ประชาธิปไตย ไปในทางบวก จะแตกต่างกันก็ปริมาณความมากน้อยเท่านั้น ซึ่งการที่หญิงตั้งครรภ์ ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด มีทัศนคติต่อการอบรมเลี้ยงดูบุตรแบบประชาธิปไตย ในทางที่ถูกต้องนี้อาจเป็นเพราะ

1. ลักษณะของครอบครัวไทย ในสมัยก่อนครอบครัวไทยมีลักษณะโครงสร้างแบบ อดตาธิปไตย (จรรยา สุวรรณทัต 2524:10) ให้อ่านาจสิทธิขาดแก่หัวหน้าครอบครัว ภรรยา จะต้องรับผิดชอบดูแลและทำทุกอย่างในบ้านให้แก่สามี การอบรมเลี้ยงดูบุตรใช้คติไทยว่า "รักวัวให้ผูก รักลูกให้ตี" (ละม้ายมาศ ศรทัตต์ 2510: 35) ต่อมาเนื่องจากภาวะเศรษฐกิจต่างๆ บีบคั้น ภรรยาต้องออกทำงานนอกบ้านเพื่อหารายได้ช่วยครอบครัว ลักษณะครอบครัวดังกล่าวจึงค่อยๆ เปลี่ยนไป สมาชิกในครอบครัวได้มีส่วนร่วมในการปกครอง สามีและภรรยา อยู่ร่วมกันอย่างเพื่อน ยอมรับฟังความคิดเห็นซึ่งกันและกัน สามี เข้ามามีส่วนร่วมในการรับผิดชอบ ต่อกิจการของครอบครัว ซึ่งรวมทั้งช่วยอบรมเลี้ยงดูบุตรมากขึ้น การเปลี่ยนแปลงดังกล่าวทำให้ ลักษณะครอบครัวไทยเป็นประชาธิปไตยมากขึ้นสืบเนื่องจากการเปลี่ยนแปลงนี้ หญิงตั้งครรภ์ก็เป็น บุคคลหนึ่งที่มีโอกาสได้รู้จักกับครอบครัวแบบประชาธิปไตย และมองเห็นคุณประโยชน์ จึงมีแนวโน้ม ของทัศนคติต่อการอบรมเลี้ยงดูบุตรแบบประชาธิปไตย อันได้แก่ การยอมรับฟังความคิดเห็นของลูก การให้ความเสมอภาค และรับฟังปัญหาต่างๆ ไปในทางบวก คือมองเห็นว่าการกระทำเหล่านี้ เป็น สิ่งที่ถูกต้องและสมควรกระทำอย่างมาก

2. อิทธิพลจากสื่อมวลชนต่างๆ ได้แก่ วิทยุ หนังสือพิมพ์ โทรทัศน์ และหนังสือที่ เกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูบุตร เนื่องจากสภาพสังคมไทยในปัจจุบันการคมนาคมและการติดต่อสื่อสาร สะดวกสบายกว่าอดีตมาก ดังนั้นโอกาสที่จะเผยแพร่ความรู้ออกไปสู่คนหมู่มากจึง เกิดขึ้นได้ง่าย และโรงพยาบาลมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ เป็นโรงพยาบาลที่อยู่ในตัวเมืองจังหวัดเชียงใหม่ บุคคลที่ มาใช้บริการในด้านการฝากครรภ์ จะเป็นบุคคลที่อยู่ในตัวเมืองและอำเภอที่ใกล้เคียงที่มีการคมนาคม และการติดต่อสื่อสารทั่วถึง เป็นส่วนใหญ่ จึงกล่าวได้ว่าหญิงตั้งครรภ์ที่มาฝากครรภ์ ณ โรงพยาบาล มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ มีแนวโน้มที่จะได้รับความรู้ในเรื่องของการอบรมเลี้ยงดูเด็กที่ถูกต้องจาก สื่อมวลชนต่างๆ มาก การศึกษาของ จรรยา สุวรรณทัต (2524:124) ที่พบว่าพฤติกรรมและ

ทัศนคติต่อการอบรมเลี้ยงดูบุตรของแม่ที่มีรายได้น้อยที่อยู่ในตัวเมือง มีความเกี่ยวข้องอย่างสำคัญกับจำนวนเวลาและโอกาสที่แม่ได้เข้าถึงสื่อมวลชนชนิดต่างๆ โดยเฉพาะ วิทยุ หนังสือพิมพ์ และโทรทัศน์ ก็เป็นข้อมูลสนับสนุนได้